

PREDICATORIULU

SATEANULUI ROMANU.

• **SCRIERE PERIODICA** •

PENTRU

PREDICI SI ALTI ARTICULI DIN SFER'A BESERICESCA.

Despre necesitatea penitentiei.

Meditatiune tienuta Auditoriloru de S. Teologia dela Seminariulu din Gherla cu ocaziunea ss. exercitia, prin Joane Georgiu spiritualu.

„De nu ve veti pocai toti asia veti peri.“

Luc'a c. 13. v. 5.

Domnedieu nu voiesce mórtea peccatosului, adeca: Domnedieu nu voiesce cá se fimu morti spiritualmente, si astfeliu se ne pierdemu scopulu la care ne-a destinatu — fericirea ceresca, — ci voiesce se ne intornamu si se fimu vfi, adeca: se lasamu calea, care ne duce la perire, calea peccatului, si se luamu calea care ne duce la fericire, calea virtutiei. Mortu erá Adamu sufletesce prin peccatulu celu infioratoriu alu neascultarei si cu elu totu genulu omenescu; Ddieu celu prea bunu inse n'a voitu mórtea nostra, ci ne-a impartasitu de grati'a carea n'a datu-o angeriloru, de grati'a nemarginita ddieesca, cáci a tramisu pre Unulu nascutu Fiulu seu cá se ne scotia dela perire, se ne mantuesca de peccatu prin mórtea s'a de pre cruce. Fruptele lemnului au fostu aducatore de mórte; in lemnulu crucei s'a ucisu mórtea si s'a facutu viétia lumei; prin muiere a intratu peccatulu in lume; prea fericit'a Vergura Marfa a nascutu pre Celu Poternicu care a sdrobotu capulu sierpelui insielatoriu.

Intunerecu s'a facutu in lume prin pecatu, lumea orbecá in intunerecu; Unulu nascutu Fiulu lui Ddieu a adusu lumina in lume, lumin'a care ne conduce la vietia eterna.

Asia dara Ddieu nu vrea mortea pecatosului ci se se intorca si se fia viu. Se se intorca si se fia viu, adeca: déca omulu si dupa atat'a gratia ddieésca, — càci Unulu nascutu Fiu alui Ddieu s'a sacrificatu pentru omu, — scosu dela intunereculu nescientiei la lumin'a adevverului, va cadé in pecate cu dispretiu buunatatiei infinite ddieesci; totusi Ddieu nece atunci nu vrea mortea pecatosului ci se se intorne dela ratacire, adeca: se se pocaésca si se-si castige prin acést'a premiulu fericirei vecinice.

Câta e bunatatea ddieésca!! Ne-a mentuitu de pecatulu originalu, si acum ne iérta peccatele nostre, deca facemu penitentia. Fiulu lui Ddieu a trebuitu cu mortea s'a se stérgea pecatulu lumei, dela noi ce se pottesce? Numai penitentia si ne mantuimu prin grati'a Celui de pre cruce. Pucinu se pottesce dela noi, penitentia, dar' deca nu vomu face nece penitentia, dreptatea divina nealterabile ne si spune judecat'a.

„Déca nu ve veti pocal' toti veti perí.“

„Ore-cene avea unu smochinu in vini'a s'a saditu, si a venitu cautandu frupte intru elu si nu a aflatu, si negasindu a lasatu se-lu taie si se-lu arunce in focu . . .“ ¹⁾

Se ne aplicamu noua parabol'a acést'a.

1. Stapanulu cerca frupte si nu afla; 2. indignatu pentru acést'a, demanda se se taia arborele si se se arunce in focu; 3. rogatu, mai ascépta pucinu, cà dora vá aduce frupte. De aci vomu vedé cà inainte de tote, Ddieu pottesce dela noi penitentia, penitentia adevverata si nu tardia.

„Intorce-ne Ddieulu mantuirei nostre si incetéza man' a Ta contra nostra, càci Tu ai voitu a ne reinviá, cá poporulu Teu se se bucore intru Tene. Tramite-ne ajutoriulu Teu si ne vomu intorce dela calea cea ratacita!“ ²⁾

¹⁾ Luc'a 13, 6. ²⁾ Pslm. 84.

I.

„A venitu cautandu frupte si n'a aflatu.“

Domnedieu pentru ingrigirea s'a parentiesca facia, de tene si de fericirea t'a vene si cerca fapte de penitentie, dar' pentru sterilitatea animei t'ale nu afla.

A) Au nu e Ddieu ingrigitu de tene, oaci pre tene care nu existai te-a adusu la lumin'a lunei, adeca: te-a creatu, te-a facutu se te bucuri de viétia, si ti-a spusu cá viéti'a-ti va fi eterna. Au nu esti tu *teciunele scosu din focu*, despre care se amintesce in Cartea legeri (32, 7), scosu din foculu gehenei? Erai condamnatu prin pecatu lu lui Adam la pedéps'a iadului, dar' Mantuitoriulu te-a scapatu de gehen'a prin mortea s'a. Nu esti tu acél'a, pre care aflandu-te in locu desiertu si infioratoriu, adeca: peccatosu si in reutate *te-a scosu din mediuloculu padurei carea ardea*; adeca: din vârtejulu foradelegiloru, si *te-a pazitu cá lumin'a ochiului, cá unu vulturu intindiéndu-si aripile s'ale te-a primitu si pre tene si te-a redicatu pre umerii sei, suttute-a la virtutea pamentului,*¹⁾ — adeca: la pamentulu celu santu alu besericei, la pamentulu celoru vfi si te-a asiediatu cá pre unu pomu, ce este plantatu langa isvorele apelor, langa funtanele din cari curgu daruri, funtanele darurilor Mantuitoriului, care prin sudorea si sangele seu te-a plantatu si udatu?! — Dupa ace'a te-a asiediatu pre tene in gradin'a s'a cea frumosa, in gradin'a alesiloru sei, intre Apostoli si invetiatori, cá se aduci fructe si fructele t'ale se remana!

Scurtu fora asemenare d'fsu, Ddieu creandu-te, te-a chiamatu la Botezu, prin Botezu te-a facutu membru Besericei s'ale, prin Beserica te-a introdusu si instruat in invetiaturele s'ale cele mantuitorie, prin invetiaturile sale cele mantuitore, prin invetiaturile sale, te-a adusu la més'a lui Christosu si la celelalte funtani a darurilor si in urma te-a facutu membru a urmatoriloru Apostoliloru, chiamandu-te la preotfe.

¹⁾ Deut. c. 32, v. 10, 11.

Cu câta ingrigire si cu câte bunatati te-a impartesîtu!

Loculu acest'a unde stai este santu, pamentulu santi-
loru, cari in acestu locu, ingrigiti, cu ace'asi ustenéla cá
si tene, adeca ajutati de bunatatea ddiéscá si acumulati
cu acelesi daruri cá si tene, sub acel'asi sóre alu drepta-
tiei, au crescutu si au produsu flori si frupte in tempulu
seu.

Domnedieu te-a saditu pre tene vinia alesa, pre care
o-a ingraditu cu scutulu celu mai puternicu alu gratiei,
a legeri si invetiaturei, si a alesu din ea scandale si totu
feliulu de scaderi! Ddiéu te-a saditu pre tene vinia alesa,
s'a ingrigitu in totu modulu de cultivarea t'a, cá se pro-
dúci fruptulu doritu! Nu a acceptatu dara cu totu drep-
tulu, dupa atát'a ustenéla si ingrigire se capete struguri
éra nu maracine?!

B) „*A venitu cautandu frupte in ea si n'a aflatu,*“
si acést'a s'a intemplatu pentru strêmbetatea t'a si pentru
reutatea in care jaci.

Cunosce-ti gresial'a t'a aducându-ti amente de viéti'a
t'a trecuta, cunosce-ti asemenarea t'a cu smochinulu celu
sterpu; seau aréta dará virtutile cari se cadu unui cres-
tinu si clericu; areta iubirea, blandeti'a, stemperarea, pie-
tatea si credinti'a, umilinti'a, curatieni'a, modesti'a, indurarea
si ascultarea; areta credinti'a din fapte, si faptele care le
faci din credintia si nu din alte consideratiuni, respectu
omenescu, ori interesu propriu cí cari se referescu numai
la onorea si prémarirea lui Ddiéu.

*A venitu stapanulu cautandu frupte si n'a aflatu neci
unu fruptu bunu, ci a aflatu frupte rele nenumerate: lene,
necuratie, manie, pisma, sfedi, lacomie, betie, superbie, ava-
ritie si altele asemenea. A venitu cautandu, si n'a aflatu
decatu frundie, spini, maracini, struguri acri si amari, n'a
aflatu decatu pomele Gomorhei frumóse din afara er' din
laintru putrede. „Nu cum vede omulu vede Ddiéu, cà omulu
vede in facia, er' Ddiéu vede in anima.“¹⁾*

¹⁾ C. Regiloru 16, 7.

Domne facatoriulu si mantuitoriulu meu!

Confusiune mi-a acoperitū faci'a mea pentru-cà n'am ce se-ti aretu tie decatu dorere si lacrimi; primesce ȃremi acestea cã se capetu iertare, pentru cã nu vrei mórtea peccatosului ci se se întórca si se fia viu. Tramite-mi indurarea t'a cã se potiu face fructe demne de penitentie, si re'noitu in anim'a mea se potiu de acumu inainte pazi calea T'a!

II.

Si a disu catra viniariu: Éta trei ani suntu decãndu viniu cautandu fruptu in smochinulu acest'a si nu gasescu: taie-lu acumu, pentru ce si pamentulu cuprinde.“¹⁾ A judecatu Domnulu caus'a t'a si judecat'a t'a este: taierea si aruncarea in focu. „Cã eta si securea la radacin'a pomului jace: deci totu pomulu care nu face fruptu bunu se taie si in focu se arunca.“²⁾

E de facutu penitentie, dar' nu desierta, care desî re'noita nu re'noesce viéti'a, nece nu póte inpedecã isband'a ddiésca ci e de facutu penitentie adeverala, penitentie care repareza daunele castigate vietiei pana acumu si aduce benecuventare in viitoriu; pentru-ca, dreptulu judecatoriu te-a condemnatu cã i pare reu de daunele ce i-ai adusu mai inainte. „Éta trei ani suntu decãndu viu cautandu fruptu si nu afli! pentru-ca se teme de daune noue. „*Taie-lu pentru ce si pamentulu cuprinde.“*

Socotesce spesele care le-a facutu Domnulu si daunele cari le-a capetatu de atatia ani; atatia talanti pierduti, atatea ustenele zedarnicite ingrigirea indesiertu, darulu Domnului Christosu in desiertu, folosulu mortiei depre cruce indesiertu!! Bá baremi nefolosându-ti tie deca n'ai fi stricatu nemenui, déca n'ai fi ne-onoratu pre Ddiéu, déca n'ai fi restignitu era pre fiulu lui Domnediéu, de n'ai fi supératu pre Spiritulu santu si pre Angeri, deca nu ti-ai fi infiptu rane sufletului; déca n'ai fi intunecatu faci'a besericeii

¹⁾ Luc'a 13. ²⁾ Math. 3. 10.

prin scandalele vietiei perverse, deca n'ai fi scandalisatu si vatematu pre fratii tei, pre cari i numesce Domnulu Christosu sî ai sei.

Dómne ierta-me cà-ci amu pecatuitu forte! Fà-mi ochii miei fantana de lacrimi si voiú plange diu'a si noptea, pentru-ca am pecatuitu adêncu.

Dar' neci torenti de lacrimi nu compensaza atatea rele deca nu vei face si destulu prin fapte pentru ele; deca nu vei resbuná in trupulu teu marirea lui Ddieu vatemata, sangele lui Christosu despretiuitu si nedreptatea contra Spiritului sântu; deca nu-ti-vei indreptá viéti'a, si prin fapte bune nu vei edificá beseric'a si pre deapropelê, caror'a le-ai fostu ruina.

B) Altmentreá remane nerevocata sententi'a: „*Taie-lu acumu, pentru-ce si pamentulu cuprende.*“ decatu dora pentru acé'a cá cu atat'a se se cufunde mai tare in rele. — Penitenti'a, adeverata e, dice s. Ambrosiu, „*a plange relele facute si cele deplanse a nu le face;*“ nu numai a te curatî de reu ci si in viitoriu a te ferî de elu. Deca nu vei face asia, nu vei scapá de perire, pentru-cà prin acést'a duplici numai daunele Domnului schimbându-ti imbracamintea si nu anim'a.

Apoi pecatulu preotului cu atata aduce mai mare vatemare lui Ddieu, cu catu e si demnitatea lui mai sublima si prin urmare gresial'a mai mare; cu catu se impartasiesce de mai multe daruri cu catu si scandalulu e mai mare. Càci ce se vede mai iute decatu pecatulu preotului? Si intru adeveru; càci preotulu trebue se fia oglind'a moralitatiei, elu nu traesce numai pentru sene ci pentru multi, si asia pecatuindu nu pierè numai senguru ci trage cu sene in ruina pre multi; si inca cu atat'a mai multi cu catu traesce mai multu. „*Pentru-ce si pamentulu cuprende.*“ Se vá luá dela elu preoti'a si se vá dá altui'a care vá aduce folosu, pre care l'a alesu Domnulu cá se faca voi'a s'a, càci: *póte Ddieu din pietri se redice fii lui Avraamu.* ¹⁾

¹⁾ Math. 3. 9.

Ddieulu parintiloru nostri Domnulu indurareii, care m'ai chiamatu la preotie si de conducatoriu poporului teu, care mi-ai disu se locuescu in muntele teu celu santu si se-ti servescu la altariulu teu, nu me respinge dela faci'a t'a càci servulu teu sum si omu debilu. Tramite-mi din ceriuri si din scaunulu marirei tale intiepletiune si daru, cá se fia cu mene si cu mene se lucreza, cá se sciu ce 'ti-e tie placutu si voiú face din tota anim'a mea.

III.

„Éra elu respundiendu a disu lui; Domne lasa-lu si intru acestu anu pana 'lu voiú sapá imprejuru si voiú pune gunoiu, si de va face fruptu, era de nu, 'lu vei taiá si in anulu ce vine.“

Nu intardiá a te intorná la Domnulu si nu amaná din o dí in alt'a pentru-cà: 1. ti-se dà pucinu tempu de proba, unu anu. „Domne lasa-lu si in acestu anu.“ 2. pentru-cà, atunci e trecuta tota sperarea intorcerei, pâna 'lu voiú sapá imprejuru ... si de va face fruptu de nu 'lu vei taiá.

1. „Lasa'lu si intru acestu anu.“ Tempu scurtu si totu deodata nesiguru. — Dis'ai Domne Domnedieule: „Intorcreti-ve fii omeniloru, càci ca diu'a de eri care a trecutu, si straj'a in nopte urgisire anii loru voru fi, demanetia cá érb'a vá trece omulu, demaneti'a vá inflori si vá trece, de cu séra va cadé, invêrtosiasé-va si se vá uscá.“ ¹⁾ — Si intru adeveru dilele mele au trecutu cá umbr'a si cá fumulu; ... s'au stensu, ... restulu aniloru voru trece cu ace'asi repediune, si pote nu voiú avé nece atat'a tempu de penitentie catu am avutu de peccatiure. Dar' ce vorbescu de ani! nece or'a de facia nu sciu ce capetu va avé.

Pocaintia dara fara intardiare!

„Nu te laudá pentru cele de mane, cà nu scii ce va nasce cea viitóre?“ ²⁾ nebulule in noptea ast'a ti-se va luá

¹⁾ Psalm. 89. ²⁾ Pildele lui Solom. 27. 1.

sufletulu dela tene; de vine domnulu pieri — pieri in eteriu — „de nu ve veti pocal toti asia veti peré.“

Domne Ddieule nu-mi curmá firulu vietiei in medi-loculu dileloru mele. — „Intru ce 'si vá indreptá tenerulu calea s'a candu vá pazí cuvintele tale. Indreptarile tale voiú pazí, nu-me parasí pana in sfirsitu, intru poruncile tale me voiú deprinde si voiú cunosce caile tale si nu voiú uitá cuvintele tale.“ ¹⁾

B) Acuma e tempulu oportunu, acumu e diu'a man-tuirei. Domnulu vrea se faca noua spese mai mari si de-catu mai nainte.

„Lu voiú sapá inprejuru,“ acumu-ti liá din naintea ochiloru pomp'a, vanitatea si trebile lumesci; scandalele, societatile periculose, ocasiunile de pecatuire ti-le departa.

„Si voiú pune huma.“ Acumu ti pune in anima mai multe daruri prin folosinti'a mai désa a santeloru taine, prin invetiatura mai frequenta, prin ilustratiuni si eemple salutarie.

Acumu trebuie se aduci Dlui fructu. ry Cluj

Deca nece acumu nu vei aduce fructu, atunci tota sperarea de intorcere trece, cà-ci din acest'a se vede reu-tatea ne-emendabile a naturei tale celei depravate. Deca nu vá aduce nimicu tenereti'a: ce e de acceptatu dela batra-neti'a debila? deca te insiéla ver'a, ce 'ti promite iern'a? Déca nu smulgi reulu si vitiulu din anima-ti acum'a pana n'a prinsu radecina adânce, acum'a candu numai in secretu, 'ti bate cord'a animei, acumu candu inca esti tu mai tare; cumu vei poté invinge atunci, candu va fi sapata o rade-cina adênce in anim'a ta, te vei fi facutu invecitu in reu-tate (consuetudinariu) ti voru fi scapatatu poterile si au crescutu a pecatului?

Reutatea si sterilitatea fapteloru bune la urma voru aduce acea cu sene, cà: Domnulu, luandu-si sperarea de dobenda, dupa atat'a acceptare, inzedaru, dupa atatea spese vá incetá de a mai face spese zedarnice, si va aplicá ju-

¹⁾ Psalm. 118.

decat'a pronunziata: „de nu 'lu vei taiá si in anulu ce vene — la ce si pamentulu cuprende.“

„Ce voiú face viei mele, si nu i-am facutu ei? cà... am asceptatu se faca struguri si au facutu spini. Si acum'a voiú spune voua ce voiú face viei mele: lua-voiú gardulu ei si vá fi de jafu, si voiú surpá siantiulu ei, si va fi spre calcare. Si voiú parasí vi'a mea si nu se va taiá nece se va sapá si voru cresce intrens'a spini cá intr'o tielina si voiú porunci noriloru se nu ploie preste dens'a ploig.“¹⁾

Ce a trebuitu se ve facu voue, dice Domnulu, si nu v'am facutu? Mortu erái sufletesce prin pecatulu lui Adam, unulu nascutu Fiulu mieu prin mortea s'a te-a facutu se viedi. — Ce nu ti-am facutu? Datu-ti'am invetiatura, datu-ti'am nenumerate daruri, avut'am grige de tene cá de lumin'a ochiului, tote ti le-am datu tie, si am asceptatu se fii multiamitoriu, am asceptatu prin fapte bune se resplatesci atata bunatate. Si ce ai facutu? M'ai insultatu prin reuntatile tale, ai zadarnicitu ustení'a mea prin indaravniciile tale.

„Si acum'a voiú spune voua ce voiú face viniei!“ Acum 'ti voiú resplati indaravnici'a t'a! — Voiú luá dela tene tote darurile cu cari te-am ingraditu si te voiú dá jafu infidieloru diavolului; voiú luá dela tene santieni'a ce ti-am datu-o si te voiú lasá se fii strivitu de pecatele tale.

Si voiú cresce in anim'a ta totu feliulu de rele si de grati'a mea mai multu nu te vei impartasi, — si asfeliu perirea va fi a ta. Càci: *ce am trebuitu se facu viniei mele si nu am facutu?* — *Am asceptatu se faca struguri si a facutu spini.*

Din aceste asemenari, se vede, cà penitenti'a e netrecutu de lipsa — si penitentia ne tardia, càci usioru pote se tréca tempulu neoservatu si ne potemu tredí la usi'a mormentului ingrecati de pecate, si judecat'a smochinului nefruptiferu cà se se taie si se se arunce in focu ni se va aplicá si noua, càci e nealterabile dreptatea ddieésca.

¹⁾ Isaia 5, 4, 5, 6.

Se consideramu si altmentrea lucrulu. — Spuneti-mi care e mai fericitu in lume: celu ce traesce in desfranari si rele ori celu ce face fapte bune si e moralu? — Celu ce traesce in rele 'lu vedemu desolatu trupesce si in privinti'a averei. Desperare si necasu dupa necasu 'lu ajunge, si continuandu faradelegile senguru-si sapa grop'a; se tacu despre conscienti'a care 'lu tortureza. Celu moralu 'lu vedemu liniscita in sufletulu lui, furiile nu-i consuma poterile lui, trairdu o vietia regulata, cumpetata, 'lu vedemu prosperu, intocma cum e si sufletulu lui. Celu reu si in reutate e tulburatu — anim'a lui e asemenea valuriloru furioase a marei batuta de ventu si isbita de stanci, — càci pre celu reu superb'i'a 'lu turmenteza, invidi'a 'lu consuma, desfrantarile 'lu corumpu, beti'a 'lu molesiesce, necredinti'a 'lu slabesce, desperarea 'lu omora. — Celu bunu e liniscitu, ajunga-lu reu, elu are unde se spereza, la acel'a pre care 'lu veneraza, si benecuventarea-i vene, càci acea-si are basa in anim'a lui cea buna. Asia dara nu-i de lipsa cá celu reu si din aceste consideratiuni se se intorne si inca iute cá se nu apuce a ajunge acolo de unde nu se dà reintorcere?

Pocainti'a trebue se fia adeverata, adeca: parere de reu sincera cu propusu firmu de a nu mai pecatuf. „Nu cum vede omulu vede Ddieu.“ Deca nu-i impreunata cu propusu firmu de ati indreptá viet'i'a era vii acolo de unde ai inceputu, si inca in mai reu. Trebue intru adeveru din anima se-ti para reu, cà-ci Jud'a inca a disu cà sange nevinovatu a vendutu si a aruncatu banii in beserica, inse penitenti'a lui n'a fostu adeverata, — a desperatu si a peritu.

Santulu Petru a negatu de trei ori pre Domnulu sî a scersu pecatulu prin torenti de lacrimi; sî adeverata a fostu penitenti'a lui si nu tardia. Pentru ce a plansu Petru? Pentru-cà a negatu pre Salvatorele, si acésta negare i-a fostu lui mai mare decatu ori ce pedepsa. Aci e adeverataea penitentiei. In ce se ne stea penitenti'a nostra? Se ne para reu cà am vatematu pre Ddieu, si de aci incepându, se-lu iubimu, se credemu si se speramu in Ddieu,

se ne rogamu, se plangemu cu lacrimile santului Petru si Ddiu ne va primí, càci nu ne vrea moartea, ne va primí éra la sene, ne va dá grati'a s'a si asia vomu devení feriti si aici in lume si dupa moartea trupului, ne va primí la sene si ne va dá linisce sufletului nostru, càci „*multu rabda pentru noi ne-vrendu cá se piéra cinev'a ci toti se vie la pocaintia.*“ ¹⁾)

Domne! nu ne resplatí dupa faptele nostre ci tramite-ne indurarea t'a cerasca cá se ne intorcemu la tene si se aducemu frupte de penitentia; ajuta-ne cá se scapamu de perire si se aflamu fericirea carea ni o-ai gatitu! AMINU.

Predica Liturgica pre Dominec'a Floriloru.

„*Osan'a, benevolentatu e celu ce vene intru numele Domnului.*“
Joanu XII, 13.

Implenirea mantuirei nóstre prin mórtea crucei se apropia, — pecatulu stramosiescu acusi se sterge, — neascultarea, superbi'a lui Adamu numai pucinu, si se suplinesce prin ascultarea Mantuitoriului pâna la mórtea crucei. Numai câte v'a díle, Crestiniloru! si Mantuitoriulu 'si sfêrsiesce viéti'a s'a pamentésca, indeplenesce lucrulu ce i-a datu Tatalu din veci, lucrulu readucerei, impacarei omenimei cu Creatoriulu seu. Fariseii au otaritu deja cá pre Christosu dimpreuna cu Lazaru reinviatu de Christosu se-i omóra. Mai asceptati inse fariseiloru! càci in Mantuitoriulu Christosu, la audiulu vostru, spre marturí'a adevêrului, mai are se se implinésca dí s'a Profetului: „*Díceti fetei Sionului, éta Imperatulu teu vene la tene blându siendiendu pre mânzulu asinei*“, ²⁾) vene pre mânzulu asinei cu umilintia, nu inse cá se restitue imperatí'a lui Israilu, nu cá se scóta numai pre poporulu judaicu de sub domn'ia barbariloru, nu, ci pentru mantuirea omenimei din serv'ia pecatului spre intemeierea imperatfei cerasci.

¹⁾ S. Petru 2. 3. 9. ²⁾ Zach. IX. 9.

man. pag. 203. - 1878. 27/10/1878
ser. pag. 178 - 1876

Treidieci si trei de ani au decursu din viéti'a pamentésca a Mantuitoriului, si neci candu nu a aparutu densulu cu umilintia si totusi cu atât'a marire cá si in diu'a intrarei s'ale in Jerusalimu. Scimu cá a fostu admiratu candu cá pruncu de doispredece ani invetiá pre dascalii jidovesi in beserica¹⁾; nime ne-a vorbitu asia cá si omulu acest'a, dâserà servitorii sinagogei tramisi la Christosu cá se-lu prindia de locu la inceputulu invetiarei s'ale.²⁾ Mare a fostu candu a facutu minuni; poporulu cu multîme se dusese la densulu spre a vedé pre Mesf'a celu de multu acceptatu³⁾ — dar' admirarea acést'a nu erá generale. — Prin dispusetiunea nescrutabila a lui Domnedieu la capetulu vietiei s'ale i s'a rezervatu cá sí in faci'a legeri vechi se fia recunoscutu; se fia primitu de jidovi si straini cá rege, cá profetu celu ce vene intru numele Domnului, càci precum marturisescu Evangelistii: poporulu audîndu cá Mantuitoriulu se apropia catra Jerusalimu, merge cu multîme inaintea lui la Bethani'a si intimpinandu-lu î-i asternu vestmintele, éra in semnu de triumfu, portându ramuri de finicu si olive strigá: „*Osán'a, Fiiulu lui Davidu, bene-cuventatu e celu ce vene intru numele Domnului!*“

Dar' ce vedu? Pre altariu in Sionulu Domnului, la preoti cá invetiaceii Domnului si padîtorii legeri, la multîmea crestiniloru, cá alesulu poporu alu lui Christosu, vedu totu ramuri verdi si flori, semne de deschilinita insemnătate, — astadi mai multu cá ori si la care serbatóre am audîtu resurându in acésta s. beserica: „*Osán'a!*“ Si óre ce se insemne tóta acést'a schimbare acum, candu numai câtev'a dîle ne despartu de suferintiele Mantuitoriului? Ce alta, decâtu cá beseric'a, cá mirés'a lui Christosu voiesce a laudá pre regele seu celu eternu, voiesce a aduce a-mente crestiniloru intemplarea cea mai solemna din viéti'a pamentésca a Mantuitoriului, voiesce cá, prin reimprospetarea serbarei acelei intemplari prin semne esterne, pline

¹⁾ Luc'a II. 47. ²⁾ Joanu VIII. 47. ³⁾ Joanu VI. 2.

de insemnatate se ne invetie la mai buna lucrare a mantuirei nóstre.

Fia-mi ertatu dreptu ace'a sî mie, Iubiti Credintiosi a adauge ceva la bucuri'a vóstra sufletéscă, dându cuventarei mele anima deschisa pâna candu v'asiu vorbí

I. despre insemnatatea morale a ramurilor, ce a-ti primitu adi;

II. despre insemnatatea morale a „Osanei“ séu in genere despre santírea Dominecei de astadi numita a Floriloru.

I.

Amesuratu invetiaturei santíloru Parenti, viéti'a credintiosiloru trebuie se fia cá si o serbatóre continua, adeca viéti'a loru in tóta privinti'a are se fia petrunsa, straformata, santíta prin tainele credintiei si ale moralului legate de viéti'a Mantuitoriului nostru Is. Christosu.¹⁾ Pentru ace'a — cumu dice S. Paulu —²⁾ cá Christosu cu atatu mai usioru si mai securu 'si íea viétia si forma in noi, cá adeca viéti'a nóstra in tóta activitatea s'a se fia cá tipulu vietiei lui Christosu; — S. beserica a rënduitu serbatori diverse, — prin ceremonie sante a separatu si santítu unele díle cu scopu cá acele cá si nescari evangelisti continuu se ne vestéscă faptele mantuirei omenimei prin Christosu adimplinite, si astfeliu prin continu'a reamintire a acelor'a, intre necurmatele lupte si tentatiuni lumesci, din tempu in tempu se se sustiena si íntaréscă in noi alipirea fapteloru in urmarierea lui Isusu Christosu.

Diu'a de adi I. credintiosi! fora indoiéla inca este serbarea unei íntemplari din viéti'a Mantuitoriului si prin urmare si din viéti'a s. beserice, pentru cá o numimu cu unu nume deschilinitu: Dominec'a Floriloru, plina de insemnatate morala pentru noi. — Aduceti-ve aminte I. Credintiosi dela prunef'a vóstra pâna acum'a si veti cunósce

¹⁾ Clem. Ales. Hom. VII, 7. ²⁾ Gal. 4, 19, — 2, 20. — II. Cor. 3, 18. Rom. 8, 29.

cà in diu'a acést'a preotii besericei santîndu si binecuvântandu între rogatiuni ramuri verdi de sâlci, aceste vile-a impartitu, si voi le-ati pastratu acelea cu ore-carev'a scumpetate in casele, in famili'a vóstra, si déca póte nu ati cunoscutu, dar' a buna séma ati audîtu cà acele sâlci si-au insemnatatea loru. — Si care óre?

In tempurile vechi mai alesu in Resaritu erá datin'a cà poporul spre a-si esprimá bucuri'a, iubirea si alipirea s'a catra regele seu, la intrarea acestui'a in ver' o cetate, cu ramuri verdi de palme si olive iesiau inainte sî-i asterneau vestmintele s'ale. — Cu asemené ramuri, in asemené modu 'lu intempina poporul Jidovescu — spre implinirea profetiei — pre Mantuitoriulu la intrarea s'a in Jerusalimu. — Si voi státi, I. Credintiosi! si tieneti a-mana ramuri verdi! se sciti inse, cà nu inzadaru, nu, càci ramulu acelu verde, Iubite crestine! ce porti si ai primitu astadi, ti-este semnulu iubirei cu care trebuie se te lipesci de Christosu cá imperatulu teu celu cerescu si de mandatele lui; acel'a ti / este symbolulu curatieniei sufletului, cu care trebuie sè-lu primesci cá pre Mantuitoriulu teu; — acel'a ti-este semnulu fapteloru bune cu care ai se stralucesci pre calea vietiei tale; ramulu acelu simplu este semnulu mantuirei t'ale, semnulu credintiei si sperantiei intru invingerea foradelegiloru; — éra infrumsetiarea acelui ramu cu diferite colori insémna virtutile diferite cu care ai se infrumsetiedi sufletulu teu, — candu primesci acésta verdétia binecuvântata, sè-ti aduci aminte cà datorint'a t'a este a aduce laude sincere Mantuitoriului teu, nu asia cá jidovii de órecandu, cari adi striga „osan'a“ si poimâne „restignesce-lu,“ ei laud'a t'a se steie in infrumsetiarea animei tale cu virtuti si fapte bune crestinesci.

Frumósa este insemnatatea acestoru ramuri I. Credintiosi! si cu câtu cresce ace'a, déca vomu socotí cà stamula capetulu díleloru prescrive de penitentie, si totu-odata la inceputulu acelorú díle mari, candu beseric'a reimprospetându patimele Domnului nostru Is. Christosu, dupa serbarea de acum'a de locu ne chiama la deplângerea peca-

teloru proprie. Deplângeti I. Credintiosi, din tóta anim'a pecatele vóstre cà tempulu è aci, luáti invetiatura dela salcile ce adi le-ati primitu, si prin penitentia sencera cascigati-ve anima infranta, si spiritu dreptu, — Intórceti-ve spre folosulu vostru sufletescu insemnatatea ramurilor primite, cá precum pentru Is. Christosu acele au fostu semnulu invingerei s'ale preste mórte, ast'feliu pentru voi se fia semnulu invingerei pecatului, care este mórtea sufletului.

Spre infaciosiare mai chiara a insemnatatiei dulci de astadi urmaríti I. Crestini dimpreuna cu mene disciplin'a si viéti'a besericei vechi sí adi. — In beseric'a vechia erá o datina cà: Catecumenii séu acei'a cari tempu indelungatu se pregateau la primirea botezului, cà in diu'a de adi ceréu inaintea credintiosiloru a ffre primiti in legatur'a besericei cá asia in Joi'a cea mare luandu botezulu si inscriendu-se intre membrii trupului lui Is. Christosu, dimpreuna cu acesti'a sè se póta bucurá de invierea Domnului; — cà in diu'a de adi se micorau ori se iertau pedepsele, impuse peccatosiloru pentru foradelegile comise. — E dreptu cà datin'a, disciplin'a acésta crestinésca — cu scaderea zelului crestinescu nu mai existe in beserica in tóta form'a s'a, — cine va dice inse cà in esentia nu existe ace'a si adi? — Patrudieci de dile si mai bine suntu decandu beseric'a necontentitu ne pregatesce a ne face vrednici la primirea botezului alu doilea, a penitentiei; — de tempu indelungatu ne indémna cá indreptandu-ne viéti'a amesuratu inchiureloru credintiei, in bai'a pocaintiei prin marturisirea peccatoru si absolvarea din partea preotului, impartesiendu-ne cu vrednicia tainei Ddieesci, érase se ne unimu cu Christosu si se fimu medulari demni a trupului lui, — séu nu ati audítu cuventele Apostolului „cà Domnulu aprópe este; deci Fratiloru! cate suntu curate, cate suntu onorate le cautati, beseric'a de adi incepandu mai multu cá ori si candu ne chiéma la penitentia, la omorirea peccatoru nóstre, càci patimele si mórtea lui Is. Christosu insémna omorirea peccatului. — Folositi dreptu acea aceste díle inca spre mantuirea vóstra „càci *Domnulu aprópe este.*“

II.

Urmati inse mie I. Credintiosi! se-lu insocimu pre Mantuitoriulu nostru la intrarea s'a in Ierusalimu, si ascultati! Poporulu jidovescu intru laud'a si preamarirea Rescumperatoriului Ddieu, nebagându in séma fric'a de farisei striga: „*Osan'a fiulu lui Davidu binecuventatu è celu ce vine intru numele Domnului!*“ Dar' cum? Christosu celu urgisitu de fiii lunei, acel'a care nu cu pompa, cu argati si armata, ci siedindu pre manzulu asinei, acestu Christosu se binecuenta cá urmatoriu pre tronulu lui Davidu? Carui'a dintre patriarhi, profeti, regi ori archierei, care dintre muritori s'a laudatu, s'a binecuventatu cá unu celu ce vine in numele Domnului? Laud'a acésta nu se cuvine moritoriloru, ci lui Domnedieu, lui Christosu Imperatulu cerinlui. — Si Dóme! sufletulu mi-se cutremura, mintea-mi stà in uimire, candu cugetu I. Credintiosi! cà totu acelu „*Osan'a*“ de mii de ori am audftu resunandu de pre buzele crestiniloru. Asia este, — càci decâte-ori intru memori'a mortiei Domnului, pre altariu se implinesce jertf'a legei nóue, de câte-ori sunteti de facia la S. Liturgia, de atâtea-ori audfti resunându cantarea, „*Santu, Santu, Santu e Domnulu Sabaoth, plenu è ceriulu si pamentulu de marirea Lui. Osan'a celui dintru inaltîme, bene e cuventatu celu ce vene intru numele Domnului!*“ Si socotitu-ati I. Crestini ver'odata, cà ce insemnetate au acele cuvinte? Sè asemenea cele intemplete cu ocasiunea intrarei Mantuitoriului in Ierusalimulu pamentescu cu cele ce se intempla in Ierusalimulu nostru pre altariu candu se scobóra Christosu in midiloculu nostru, si ne vomu convinge de ace'a insemnetate: Mantuitoriulu vene pre manzulu asinei cu umilintia, si totusi cu marire, intre strigatele poporului de „*Osana*“ cu pucinu inainte de jertfirea s'a pre lemnulu crucei intra cá unu Domnitoriu in Ierusalimu. Poporulu adunatu i-asterne vestmintele, éra fariseii patrunsi de frica intru reutatea animei loru numai intréba „cine è celu ce vine?“ Acestu triumfu realu alui Christosu se serbédia in beserica totudéuna candu se aduce trupulu si sangele lui

cá jertfa Tatalui cerescu, atunci poporul credinciosu, înainte de ce sar' jertfi Mantuitoriulu pre sene Tatalui cerescu sub speciele vediute ale panii si vinului, cá intr'o anima erupe in cantarea: *Santu, Santu, Santu* Osan'a Celui dintru inaltîme, — atunci poporul alesu alui Christosu in semnu supunerei si adorarei aterne nu vestmintele cá Jidovii, ci genunchiele si anim'a, — tóta adunarea crestinésca amutiesce la cantarea „Osanei“ si ascépta cu frica si cutremuru scoborirea fiului omenescu pre altariu acceptându a scí cá, cene e celu ce vine? si Preotulu respunde cá e Christosu, Imperatulu marirei, representându pre acel'a si dîcîndu cu viersu inaltu: „*Luati mancati, acest'a este trupulu meu si beti cá e sangele meu.*“ Éta insemnatatea „*Osanei!*“

O! si ce minune! ce iubire! ceriulu este scaunulu lui si norii ascernutulu pecióreloru lui, si éta cumu se umiliesce, altariulu s. beserice si-lu face de tronu, aice cá pre cruce se jertfesce Tatalui cerescu. Umilitive si voi I. Credinciosi in anitele vóstre, aducîndu-ve aminte cá de câte ori audîti resonandu cantarea *Santu, Santu, Santu . . .* Domnulu aprópe este, in midiloculu nostru se scobóra, dâdu-i cuvenita adorare, se-i juramu atunci credintia curata, iubire nefaciarnica, se-i promitemu cá vomu urmá invetiaturele lui, sigilate prin mórtea crucei. Deschilinitu inse in Septeman'a patimeloru ce ni stáu inainte se deschida fie-care crestinu anim'a s'a, cá se intre Mantuitoriulu in beseric'a trupului seu, — acum este tempulu I. Crestini caudu Christosu chiar' se imbía a intrá in anim'a vóstra se nu respingeti iubirea lui, se nu parasiti mantuirea vóstra, ci pentru patimele si mórtea lui Christosu, lapadati omulu peccatului, — ascerneti lui vestmintele anitei vóstre virtutite credintiei, iubirei si umilintiei, marturisiti in aceste díle peccatele vóstre si cu anima curata se-lu primiti pre Christosu — trupulu si sangele lui, — in Sant'a Cuminecatura, cá ast'felu si in voi se se adevérésca cuventele apostolului „*cá in sfersitu ati in floritu,*“ cáci atunci Ddieulu pa-
cei vá fi cu voi. AMINU. Joanu Borosiu,

RUSINEA.

Pentru cari lucruri ne este rusine si pentru cari nu, si de ce omeni, si cum trebuie se fimu cá se avemu séu se nu avemu rusine, se va vedé din urmatórele :

Rusínea se póte definí o intristare si turburare pentru acele rele, care pare cá aducu desonóre, si aceste rele potu fi séu presente séu trecute séu viitórie. Ér' nerusínarea este o nepasare si indiferintia totu pentru aceste lucruri.

Dar' déca rusínea este ce'a ce am definitu, atunci neaparatu trebuie se ne fie rusine de acele rele, cari paru cá ne aducu desonóre séu nóue séu celor'a, de care ingrigimu. Astfeliu de rele suntu tóte acele fapte, cari provinu din viciuri: de exemplu a-si lapedá cenev'a scutulu séu a fugi; cáci acestea provinu din frica; si a-si apropiá cenev'a unu lucru incredentiatu lui, pentru-cá acést'a provine din nedreptate; si a se aduná cu cone nu trebuie, cáci acestea provinu din desfrenare. Asemenea a cascigá din lucruri mici séu din lucruri rusínóse séu dela omeni nepotintiosi precum dela saraci séu dela morti, de unde vene si dícal'a:

Iá biru si dela mortu,

cáci acestea provinu din lacomí'a de casciguri rusínóse si din indiosire. Mai este rusnosu lucru si a nu ajutá pe cenev'a cu bani, candu póte, séu a ajutá mai pucinu de câtu trebuie, si a se ajutá dela omeni, cari suntu mai pucinu bogati decâtu ei. Pre lânga acestea este rusine si a se preface cá cere imprumutu, candu cere se i se faca unu bene, si a se preface cá cere se i se faca bene candu reclama o detoría, si a se preface cá reclama ceva cá detoría, candu cere se i se faca unu bene; si a laudá unu lucru, cá se intieléga celu alaltu cá 'lu ceremu se ni-lu daruiesca; si candu amu cerutu unu lucru dela cenev'a si ni l'a refusatu, se-lu totu ceremu. Cáci tóte aceste suntu semne de indiosire. Ér' a laudá pe cenev'a, candu este facia, este semnu de lingusíre, precum si ai laudá prea multu calitatile si ai acoperi defectele, si a compatimí cu elu peste mesura, candu suferé, si tóte cele-alalte câte suntu cá acestea. Este rusine si a nu suferi munci, pe cari le suferu cei mai betrani decâtu noi, séu cei gingasi, séu cei cari suntu intr'o positiune mai inalta decâtu noi, séu intr'unu cuventu cei mai slabi decâtu noi; cáci tóte aceste suntu semne de moli-ciune. Asemenea este rusine a primí benefaceri dela altii si acést'a de multe-ori, si a despretiui benefacerile ce ne-au facutu;

căci acestea tóte suntu semne de sufletu micu si de indiosire. Este rusíne si a vorbí de sene, si a promite lucruri preste poterile sale si a-si însusí fapte si calitati streine; căci aceste suntu semne de fudulíe. Totu asia in faptele si semnele si ori ce manifestare a fie carei clase din celealalte vicii de caracteru; căci tóte acestea suntu urite si rusínoşe.

Pre lângă acestea este rusíne a nu avé si noi ce'a ce au toti, séu semenii nostri toti, séu cei mai multi dintr'ensii. Prin semenii nostri intielegu connationali, concetatieni, convêrstnici, rudenii, si in genere pe egalii nostri. Căci este chiaru rusínosu lucru a nu avé si noi de esemplu macar' atát'a educatiune cá si ei, si din celealalte totu stát'a câtu si ei. Tóte acestea suntu si mai rusínoşe pentru noi, candu se pare că noi suntemu caus'a din care nu le avem; căci astfeliu parú si mai multu că provinu din viciu, candu noi suntemu de vina că nu le-am avutu, nu le avem séu nu le vomu avé!

Din câte patímu, amu patítu séu avemu se patímu numai de acele ne este rusíne, cari ne aducu desonóre si ocari. Astfeliu, suntu actele insultatóre comise pe trupulu nostru séu acele in care servimu pe cenev'a cá se sevêrsíesca lucruri rusínoşe, care ne aducu despretiulu. Din aceste acte cele care provinu din desfrênare suntu rusínoşe pentru noi, si candu le facemu de buna voi'a nóstra si candu le facemu fora voi'a nóstra; ér' cele ce se comitu pre trupulu nostru cu sil'a, suntu rusínoşe pentru noi, candu se facu fora voi'a nóstra; căci cene le sufere fora a se-aperá aréta cá n'are curagiu séu că este fricosu. Lucrurile dar', de care ne este rusíne, aceste suntu si cele de asemenea.

Fiindu inse că rusínea nu este alta cev'a decâtu inchipuirea despre réu'a opiniune ce au ceialalti despre noi, si numai de dens'a ne turburamu, ér' nu de ce'a ce are se resulte dintr'ens'a; si fiindu-că nimene nu se ingrigiesce de opiniunea celorualti decâtu din caus'a persóneloru, cari o au, de aici resulta neaparatu că de acei omeni ne este rusíne, de cari tienemu séma. Tienemu dar' séma de acei'a, cari ne admira, de cei pre cari î-i admiramu, de cei cu cari rivalisamu, si de acei'a, a căroru opiniune nu o despretiuímu. Voimu dar' se fimu admirati de acei'a, cari au vre-unulu din acele merite, pre cari le onoréza omenii, séu dela cari din intemplantare avemu mare trebuintia se capetamu cev'a, care stă in man'a lorú, precum suntu cei amoresati. Rivalisamu cu egalii nostri; ér' omenii de cari ne ingrigimu că au se fie crediuti cá veridici suntu cei prudenti; astfeliu suntu cei mai in vêrsta decâtu noi si cei invetiati.

Ne mai este rusfne de lucrurile ce se facu inaintea ochiloru cuiv'a, si de cele ce se facu in publicu, de unde vene si dicatori'a:

Rusfne este ce'a ce se face inaintea ochiloru.

De ace'a ne este mai multa rusfne de omenii, cari au se fie totu-déun'a cu noi si de acei'a cari iéu séma la ce'a ce facemu, pentrucà atunci faptele nóstre suntu inaintea ochiloru a acestoru doue feliuri de omeni.

Asemenea ne este rusfne de acei'a, cari nu suntu inculpati in nisce astfeliu de lucruri, precum suntu acelea in cari noi suntemu inculpati; càci este vederatu cà acesti'a au principii contrarie cu ale nóstre. Ne este rusfne si de acei'a, cari nu iérta pre omenii, cari li se pare cà gresiescu; càci se díce cà nimene nu ocaresce pe ceialalti de unu lucru, pe care si elu 'lu face; este dar' invederatu cà trebue neaperatu se-i ocarésca pentru acele, ce elu nu le face.

Ne este rusfne si de cei cari spunu la tóta lumea, ce'a ce facu ceialalti; càci candu facemu o fapta, a trece in ochii lumii cà n'amu facutu-o, si déca amu facutu-o a nu ne spune cei ce o sciu, este totu un'a. Spunu la lume cei nedreptatfiti de noi, pentrucà iáu séma la ce'a ce facemu, si cei cari vorbescu reu de ceialalti; càci acesti'a din urma, déca vorbescu reu de cei cari nu gresiescu, cu atât'a mai multu au se vorbésca de cei cari gresiescu. Asemenea spunu la lume si acei'a, cari nu se ocupa decátu cu gresielele omeniloru, precum suntu batjocuritorii si cei cari facu comedii; càci acesti'a suntu óre-cum vorbitori de reu si omeni, cari spunu la tóta lumea.

Ne este rusfne si de acei'a, cari ne refusa cev'a, pre candu totu-déun'a mai inainte ni-au acordatu ce'a ce le-amu cerutu; càci trecemu eá admirati de catra nisce astfeliu de omeni; de ace'a ne si este rusfne de cei cari pentru antaia data ne ceru ceva si nu potemu se le satisfacémur cererea, pentrucà cu refusulu credemu cà au se-si schimbe bun'a opiniune, ce au avutu de noi pâna acuma. Astfeliu suntu si acei'a, cari de curéndu voiescu se fie prieteni cu noi; càci ne presupunu cele mai bune calitati. De acc'a este nimeritu respunsulu lui Euripide catra Syracuseni. *) Astfeliu mai suntu si

*) Atenienii, sciendu cà poetulu tragicu, Euripide, erá fórte popularu in Syracus'a, 'lu tramisera se incheie unu tractatu de pace cu Syracusenii. Euripide pentru antaia-data facíndu cunoscintia in persóna cu ei, se mania vedíndu respiusa propunerea s'a si le díse: déca nu de alt'a celu pucinu fiendu-cà acum'a pentru antaia-data am facutu cunoscintia cu d-vóstra, trebuiá se nu-mi respingeti cererea, cà se aretati câtu tieneti la mene.

dintre vechii nostri intimi acei'a, cari nu sciu nimic'a din ce'a ce amu facutu.

Ne este rusíne nu numai de lucrurile rusínoşe, despre cari amu vorbitu mai susu, dar' si de semnele loru, de esemplu, ne este rusíne nu numai de actele de desfrenare, dar' si de semnele cari le tradau. Si ne este rusíne nu numai facîndu faptele rusínoşe, dar' si vorbindu despre ele. Asemenea ne este rusíne nu numai de acei'a, despre cari am vorbitu mai susu, dar' si de acei'a, cari au se le spuna loru, precum de servitorii si de amicii loru.

In genere nu ne este rusíne de acei omeni, pre cari lumea nu numai pre ei nu-i crede că potu spune adevverulu, dar' despretiuesce si pre acei, cari f-i credu; căci nimene nu se rusíneza de copii si de animale. Dupa acést'a nu ne este rusíne pentru aceleasi lucruri de cei cunoscuti si de cei necunoscuti, ci de cei cunoscuti ne este rusíne pentru acele lucruri, cari paru intr'adeveru rusínoşe, ér' de cei necunoscuti pentru lucrurile, cari paru lege rusínoşe.

Ér' noi cá se avemu rusíne, trebue se fimu precum urméza :

Mai antaiu trebue se existe nisce omeni, cari se fie astfeliu catra noi, precum am spusu că suntu acei'a, de cari ne este rusíne; astfeliu de omeni erau séu cei admirati de noi, séu cari ne admira pre noi, acei'a, de cari voimu se fimu admirati, séu acei'a dela cari avemu trebuintia se capetamu cev'a, si nu vomu isbuti pre lînga ei, déca nu voru avé buna opiniune despre noi. Si acesti'a déca ne vedu, precum a vorbitu Kydia despre impartirea pamenturiloru a insulei Samos; căci rogá pe Atenieni se-si inchipuésca că suntu incungiurati giuru impregiuru de Greci, cari i-i vedu ce facu, ér' nu cari au se auda de ce'a ce voru hotari; séu déca acesti'a suntu aprópe si voru aflá fapt'a nóstra. De ace'a candu suntemu nenorociti, neci nu voimu se fimu vediuti de acei'a, cari ne invidiau sórtea odinióra; căci cei cari invidiaza sórtea cuiv'a suntu óre-cum admiratorii lui. Asemenea ne este rusíne, si candu avemu nisce fapte séu lucruri séu ale nóstre, séu ale stramosiloru nostri, séu ale altoru neamuri, cu cari stamu in legaturi forte de aprópe, si in genere omeni, pentru a caroru fapte rusínoşe rusínea este a nóstra. Astfeliu suntu acesti'a de mai susu si pe lînga ei cei atérnati de noi, caror'a le-amu fostu profesori séu sfatuitori, si déca avemu si alti egali, cu cari rivalisamu; căci de rusínea acestor'a multe lucruri facemu si multe nu le facemu.

Si candu avemu se fimu vediuti si avemu a ne intalni in publicu cu cei cari sciu ce'a ce amu facutu, ne este si mai multa rusíne. De ace'a si poetulu Antiphon, candu erá se fia dusu cu tob'a la ese-

cutare de Dyonisiu, vedîndu pre companiia sei de mórte, candu treceau prin portile cetatiei, cà-si acoperiau faci'a, le dîse :

De ce ve acoperiti ? Par' cà are se ve véda si mane vre-unulu din acesti'a ?

Acestea dar' despre rusîne ; ér' despre nerusînare este vederatú cà ne vomu serví de argumente contrarie.

Aristotele.

Legend'a portaresei ceriului.

In claustrulu santei Anne, in ambitu-'ntunecosu
Merge tener'a portésa de aspectu tristu dorerosu,
Si privesce printre grile unde florile resaru,
De totu trista in semtîre-i cà-i inchisa-asia amaru . . .

Dar' ah ! pacea i insufla poteri in lucrarea s'a
Càci pecatulu si mintiun'a nu-i conturba liniscea,
Ea cunósce, precum bine in astu locu se póte sci
Vanitatea si placerea cea prea scurt'-a vietiei,

Si cunósce cum jalusi'a, ur'a, si negrulu pecatu,
Animi blande se insiele se încérca ne'ncetatu.
Dar' sedusa-'n noptea negra ésa-'n luciulu auríu
Si-si inaltia mân'a-i mica catra piétra cu viersu viu :

„Santa maica, ce in lume in ori ce eu te-am chiebatu
Vedi ! cá mine nime inca atatu nu te-a-nbraciosiatu,
Ét'acum ultim'a data'ti mai presaru mandre flori
Si-ti dicu ah ! numai acuma aprindu lampe spre-a dá diori.

Apoi chei'a-'ncredintiata o depunu la-alu teu picioru,
Póte-a fi alt'a mai démna se-ti pastreze-alu teu amoru.“
Si cu plansetu se arunca preste zidulu inaltiatu
Vesela si multiemita cà dein claustru a scapatu.

Si cu graba de totu mare se totu duse, nu privi, . . .
Nesciendu cà'n ast'a lume multe rele-'a suferi . . .
Si viéti'a neferice a avutu cá se petréca,
In cari anim'a, sentirea in pecate se innéca.

Si cá paserea ce sbora de pre-unu pomu pre altu mai mare
In placeri se totu innéca far' de-a avé cumpetare. . . .
Dupa doi ani de placere, in cari tóte le-a gustatu
A aflatu cu-amaratiune: cumca ea s'a insielatu:

Cà viéti'a-i numai umbra, — placerea: visu, ce dispare,
Si se vede ticalósa si cadiendu in desperare:
Se trezésce-'n ea pecatulu acea vipera-adormita:
Si-si revóca-n minte tempulu candu ea fù mai fericita,

Si icón'a parasita via-'n ochiulu seu privesce
Si spre-'ntorcere curunda dulce anim'a-i sioptesce.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Fara téma de clastru, de piedeps'a meritata
Pléca er' la lou-i vescedu, de pecate apesata,

Si totu merge cu grabire fara linisce si pace
La unu locu, si ét'-ajunge nepotendu mai multu se calce,
Cà-su piciórele-i sdrobite de prea multa alergare,
Si ajunge de und' se duse miscata de ingaufare.

Si fachè se sune-'ndata semnalulu de-unu nou sositu.
„Ore-acum primi-m'oru éra celi, pre cari i-am parasitu?!“
Dar' indata se arunca preste porta-in'naltime
Si privesce er' aeva parasit'a imagine,

Ce in liniscea secreta i incepe si-i vorbesce:
„Fl in pace, Dieulu ierta, celui ce se pocaésce;
„Si prein lacrimi, re'ntornare, dein pecatu-i lu-redica
„Pre omulu ce se caésce de o fapta de nemica.

„Nime inca pan'acuma lips'a ta n'a observatu
„Cà-ci oficiulu ce-lu avuse-si eu draga l'am ocupatu.
„Vedi si-acuma floricele, pre cari tu le-ai resaditu
„Inaintea cesti imagini catu de bine au prasitu,

„Si candel'a, ce-ai aprinsu-o cu mânuti'a ti delicata
„Nu s'a stinsu ci totu lucésce de amoru-ti fermecata.
„Dar' asculta cà acum suna clopotulu cu rapediune
„Mergi cu cele sorióre si inaltia o rugatiune!“

Si la choru se si pornesce tener'a de portarésa
Affà locu-i totu acolò cà-ci ah! nime i-lu luase.
Cu piciorulu celu sulegetu trecù pragulu si-o privescu
Cà-'ngenunchia-'n ruga calda la Parintele cerescu,

Si cu anima cu sufletu se indrépta cá se jóre :
Cà a *fetiórei* va se fia, se-i servésca pâna móre. . . .
Si candu ór'a cea fatala, cu a mortiei doreri grele
O cuprindu, ea enaréza tuturoru faptele-i rele,

Si cu frica evlaviosa o asculta cu 'ntristare
Pre cea ce 'n scurtu va se móra, se fia fora suflare,
Càci iubindu, tóte-au iubitu-o pentru anim'a-i nobila,
Pentru rug'a ce 'naltiasa cá o gingasia copila.
.

Dens'a móre, nu mai este, ah amara, trista sórta!
Si de-atunci claustrulu se chiama : „*la a ceriuriloru pórt*a.“
Si multi ce-su loviti de sórto se mai vedu rogandu cu-ardóre
Pre ace'a ce aréta calea, pórt'a salvatória!

Gherl'a in I/III 1879.

Pamfilie I. Grapini.

Proprietariu, Editoru si Redactoriu respundietorin :
POP'A NICULAE FEKETE-NEGRUTIU.

Imprimari'a diecosana din Gherl'a.